

Warszawa, dnia 23 maja 2022 r.

NRA.145-I.5.2022

OPINIA

DO PROJEKTU USTAWY – PRAWO WŁASNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ

1. UWAGI OGÓLNE.

Opiniowany projekt ustawy (projekt z dnia 25 kwietnia 2022 r. ustawy – Prawo własności przemysłowej; dalej: „**Projekt**”) stanowi próbę nowego ułożenia polskich przepisów o własności przemysłowej z uwagi na wielokrotne nowelizacje dotychczas obowiązującego aktu normatywnego regulującego te zagadnienia, tj. ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej. Samą ideę stworzenia nowej kompleksowej regulacji w miejsce szczerbkowych zmian w poprzedniej należy ocenić pozytywnie, pod warunkiem że musi być ona przemyślaną, konsekwentną i poddaną dyskusji wszystkich interesariuszy.

Ocena całościowa tego aktu znacząco wykracza poza obszar zadań samorządu zawodowego adwokatury, zdefiniowanych w art. 3 ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze. Dalsza część opinii dotyczy więc wyłącznie zagadnienia kluczowego z punktu widzenia zagadnień, które objęte są zakresem zadań samorządu zawodowego adwokatury, tj. określenia kręgu osób uprawnionych do reprezentacji w postępowaniu przed Urzędem Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: „**Urząd Patentowy**”).

2. UWAGI SZCZEGÓŁOWE.

Art. 334 ust. 1 i 2 Projektu utrzymuje rozwiązania znane dotychczas art. 236 ust. 1-1¹ Prawa własności przemysłowej, tj. utrzymuje monopol rzeczników patentowych w

zakresie reprezentacji w postępowaniu przed Urzędem Patentowym w sprawach dotyczących dokonywania i rozpatrywania zgłoszeń i utrzymywania ochrony wynalazków, produktów leczniczych oraz produktów ochrony roślin, wzorów użytkowych lub topografii, eliminując z tego kręgu przedstawicieli zawodów zaufania publicznego, powołanych do świadczenia pomocy prawnej, tj. adwokatów i radców prawnych.

Utrzymanie dotychczasowego stanu rzeczy kłóci się zarówno z interesem społecznym, jak i z wieloma deklaracjami obecnej większości parlamentarnej.

W odniesieniu do pierwszego zagadnienia (interes społeczny), należy podkreślić, że postępowanie przed Urzędem Patentowym nie różni się istotnie od innych postępowań, w których od lat adwokaci i radcowie prawni reprezentują klientów. Oczywiście nieprawdziwy jest wielokrotnie podnoszony w tym kontekście argument o konieczności posiadania szczególnej wiedzy technicznej w przypadku postępowań przed Urzędem Patentowym, co ma rzekomo uzasadniać niedopuszczalność reprezentacji stron przez adwokatów i radców prawnych.

Przede wszystkim argument ten nie znajduje żadnego uzasadnienia, gdy uwzględnimy fakt, iż adwokaci – w swojej codziennej pracy – niejednokrotnie reprezentują klientów w innych postępowaniach, w których aspekt wiedzy technicznej odgrywa często tożsamą lub nawet istotniejszą rolę, aniżeli w postępowaniach przed Urzędem Patentowym (procesy budowlane, procesy związane z usługami informatycznymi, postępowania z zakresu zwalczania nieuczciwej konkurencji, niektóre postępowania koncesyjne).

Po drugie, należy zwrócić uwagę na kwestię specjalizacji. Nie jest w obecnym stanie wiedzy możliwe opanowanie wiedzy technicznej ze wszystkich dziedzin. W związku z tym, również reprezentacja przez rzeczników patentowych nie gwarantuje, iż będą oni specjalistami w tej dziedzinie wiedzy, w której reprezentują stronę. Te same problemy, z którymi zetknęliby się adwokaci prowadząc sprawy patentowe, napotykają już dzisiaj w swojej praktyce obecnie rzecznicy patentowi.

Podnoszony więc często w dyskusji argument braku wiedzy technicznej nie może przesądzać o niedopuszczalności reprezentacji przez adwokatów. Problem ten dotyczy bowiem w równej mierze obu grup zawodowych, zwłaszcza jeżeli uwzględnimy zakres egzaminu kwalifikacyjnego, który muszą zdać osoby starające się

o uprawnienia rzecznika patentowego (art. 31 ust. 1-3 ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych). Zakres materiału obowiązującego na wyżej wymienionym egzaminie w żaden sposób nie gwarantuje wyższego poziomu wykształcenia technicznego rzeczników patentowych, aniżeli ma to miejsce w przypadku adwokatów.

Pozostawienie niezmienionego zakresu uprawnień w postępowaniu przed Urzędem Patentowym, kłóci się również – jak już wspomniano – z deklaracjami obecnej większości parlamentarnej i jej przedstawicieli.

Należy zwrócić uwagę, że to ugrupowanie polityczne Prawo i Sprawiedliwość było tą organizacją, która w przeważającej mierze doprowadziła do tzw. otwarcia zawodów prawniczych, obiecując młodym prawnikom ułatwienie dostępu do zawodu i polepszenie ich warunków życiowych. Zmianom tym nie towarzyszyło jednak, ani poszerzenie uprawnień zawodów prawniczych, ani urealnienie stawek za prowadzenie tzw. spraw urzędowych.

Podobnie, ostatnio powołanie sejmowej Nadzwyczajnej Komisji ds. deregulacji było przedstawiane jako wyraz troski o ułatwienie działalności gospodarczej.

Za powyższymi deklaracjami nie idą jednak czyny. Adwokaci i radcowie prawni w znacznym stopniu rugowani są z kolejnych pól aktywności (np. powołanie zawodu doradcy restrukturyzacyjnego), a dotychczasowe ich pola nie zostają w żaden sposób rozszerzane (postępowania przez Urzędem Patentowym, możliwość szerszego poświadczania dokumentów za zgodność z oryginałem).

Z jednej strony powoduje to, że młodzi prawnicy mają prawo czuć się oszukany, gdyż Państwo deklarując ułatwienia w dostępie do zawodu nie poszerzyło w żaden sposób pola aktywności zawodów prawniczych, aby pozwolić jego młodym adeptom na znalezienie ich niszy rynkowej. Jednocześnie dodatkowo obciąża ich sprawami urzędowymi, za które wynagrodzenie odbiega znacząco w dół w porównaniu z wynagrodzeniem minimalnym. W konsekwencji można obserwować coraz częstsze odejścia z zawodów prawniczych, i to głównie osób młodych, które miały być beneficjentami dokonywanych zmian.

Z drugiej zaś strony, utrzymywanie obecnego statusu ogranicza dostęp innowacyjnych przedsiębiorców, zwłaszcza tych w początkowej fazie rozwoju, do fachowej pomocy prawnej. W sposób sztuczny, w przypadku większości postępowań przed Urzędem

Patentowym, zostaje ona bowiem ograniczona do wąskiego kręgu rzeczników patentowych (znacznie mniej licznego, aniżeli środowiska adwokatów i radców prawnych).

Należy też zwrócić uwagę, że w przeszłości był już procedowany projekt (projekt z dnia 9 maja 2017 r. ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy otoczenia prawnego działalności innowacyjnej), który przewidywał rozszerzenie kręgu osób, uprawnionych do reprezentacji w postępowaniach przed Urzędem Patentowym. Projekt ten opracowany został przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Radzie Ministrów, utworzonej przez Prawo i Sprawiedliwość. Nie istnieją powody, które uzasadniałyby w okresie ostatnich 5 lat odejście od ówczesnej koncepcji rozszerzenia uprawnień adwokatów i radców prawnych na wszystkie postępowania przed Urzędem Patentowym. Może to być uznane również za przejaw braku konsekwencji w prowadzeniu projektów ustawodawczych przez obecną większość parlamentarną.

W związku z powyższym, postulujemy rozszerzenie kręgu osób wskazanych w art. 334 ust. 1 Projektu o adwokatów oraz radców prawnych, co odzwierciedlałoby wcześniejsze deklaracje obecnej większości parlamentarnej, pozwalając na:

- (a) zwiększenie dostępu innowacyjnych przedsiębiorców do fachowej pomocy prawnej;
- (b) zwiększenie szans młodych adwokatów, którzy skorzystali z tzw. otwarcia zawodów prawniczych.

Autor opinii:

adwokat dr Michał Bieniak

Członek Zespołu do spraw Prac Parlamentarnych

Instytutu Legislacji i Prac Parlamentarnych

Naczelnej Rady Adwokackiej

adwokat Dorota Kulńska
Dyrektor Instytutu Legislacji
i Prac Parlamentarnych
Naczelnej Rady Adwokackiej